

KORESPONDENCJE

*Na Pomorzu Zachodnim zabito orla bielika *Haliaeetus albicilla**

Zastraszające tempo wymierania naszych ptaków drapieżnych napawa wszystkich niepokojem. Jako przykład może posłużyć historia sokoła wędrownego *Falco peregrinus* L. Stanowiska tego ptaka w Polsce można policzyć na palcach obu rąk.

Mimo, że od lat apeluje się o objęcie ochroną gatunkową wszystkich ptaków drapieżnych — nic się w tej sprawie nie zmienia. „Myśliwi” strzelają jako „jastrzębie”: **myszolowy, kanie, pustułki, rybołow, a nawet sowy.** Najczęściej wynika to z nieznamomości gatunków ptaków drapieżnych, choć często jest też wynikiem fałszywego poglądu: „co drapieżne to szkodliwe”.

Największym jednak skandalem jest zastrzelenie bielika jako szkodnika łowieckiego. Rannego ptaka znaleziono 23 września 1973 roku koło Gryfic w woj. szczecińskim. Mimo wysiłków lekarzy weterynarii z Gryfic nie udało się go uratować. W wyniku strzału z broni myśliwskiej śrutem nr „4” uległo złamaniu jego lewe skrzydło. Najgroźniejsze, powodujące śmierć, było trafienie w szyję. Niestety, nie udało się ustalić, kto był tym „myśliwym”.

Zabity bielik był starym ptakiem w wieku kilkudziesięciu lat. (Ryc. 1.) Niewątpliwie jeden z lęgowych na Pomorzu. Rozpiętość skrzydeł wynosiła 218 cm, ciężar 4,15 kg. Po spreparowaniu znajduje się w zbiorach Muzeum Wolińskiego Parku Narodowego. Z okazji zebrano kilkadziesiąt sztuk pasożytów *Mallophaga* należących do gatunku *Craspedorrhynchus macrocephalus* (Nitzsch in Giebel, 1874).

Bielik jest największym naszym ptakiem drapieżnym. Jego wyspowe rozsiadlenie obejmuje północną Polskę: Pomorze (Wyspa Wolin), Mazury. Pojedyncze stanowiska spotyka się na Ziemi Lubuskiej oraz w Wielkopolsce. Gatunek ten jest poważnie zagrożony wyginięciem. W wielu krajach Europy w ostatnich latach przestał się gnieździć. Główną przyczyną wymierania bielików jest postępująca chemizacja środowiska. Związki DDT i pochodne powodują u bielika zakłócenie gospodarki wapniowej w wyniku czego znoszone są jaja o zbyt cienkiej skorupce. Jaja takie są następnie rozgniatane przy wysiadywaniu. Innym niepokojącym zjawiskiem, jakie obserwujemy w Wolińskim Par-

Ryc. 1. Orzeł bielik *Haliaeetus albicilla* zabity we wrześniu 1973 r. koło Gryfic. — The white-tailed eagle killed in September 1973 near Gryfice. Fot. B. Jakuczun

ku Narodowym, jest nie przystępowanie do lęgów szeregu par bielików. Wiązać się to może ze skażeniem chemicznym, które może być przyczyną bezpłodności.

Dla przykładu podam, że wiosną 1973 roku dokonałem oblotu helikopterem 18 gniazd bielików należących do ok. 7 par na terenie Wolina, polskiej części Uznamu i okolic Stepnicy. Celem kontroli było ustalenie pomyślności lęgów. Przeprowadzony zwiad lotniczy wykazał, że tylko w trzech gniazdach znajdują się młode pisklęta. Z danych tych wynika, że mniej niż 50% bielików wyprowadziło szczęśliwie swój lęg. W tej sytuacji każdy zabity bielik bardzo szybko przybliży termin skreślenia jeszcze jednego gatunku z listy żyjących u nas rzadkich zwierząt.

Bielik, zabity koło Gryfic, jest ofiarą przestarzałego ustawodawstwa o ochronie ptaków drapieżnych a przede wszystkim błędnego pojęcia o szkodliwości w przyrodzie ptaków drapieżnych. Czas najwyższy objąć ochroną gatunkową jastrzębia gołębiarza, krogulca i błotniaka stawowego. Jest to jedyny sposób położenia kresu bezkarnemu zabijaniu innych rzadkich ptaków drapieżnych.

Bogdan Jakuczun

PIŚMIENNICTWO

Kochan W. 1973 O tępieniu ptaków drapieżnych. *Chrońmy przyr.* ojc. R. 29 z. 1 : 16—21.

Kozłowski P. 1973 *Ptaki Europy zagrożone w swej egzystencji.* *Chrońmy przyr.* ojc. R. 29 z. 3 : 22—26

Urbański J. 1948 *Bielik *Haliaeetus albicilla* L. na wyspie Wolinie.* *Chrońmy przyr.* ojc. R. 4 Nr 3/4 : 47—49

Urbański J. 1948 *Tępienie bielików na Pomorzu Zachodnim nadal trwa.* *Chrońmy przyr.* ojc. R. 4 Nr 11/12 : 44—45

Urbański J. 1964 *Niepokojący ubytek ptaków drapieżnych w Wołińskim Parku Narodowym.* *Przyr. Pol. zach.* VIII : 112—117